

V2000-04 07.01.2000

Drageset Spar AS - Drageset Super Spar AS - dispensasjon fra konkurranseloven § 3-1

Sammendrag:

Drageset Spar Krokane gis dispensasjon fra konkurranselovens forbud mot prissamarbeid slik at denne butikk kan samarbeide med de øvrige kjedemedlemmene i Super Spar-kjeden om fastsettelse av bindende maksimalpriser. Drageset Spar-kjedens dispensasjon av 9. august 1995 fra konkurranselovens forbud mot prissamarbeid og markedsdeling oppheves. Vedtaket trer i kraft straks og gjelder til og med 7. januar 2005.

Konkurransetilsynet viser til Deres brev av 11. oktober 1999 hvor De på vegne av Drageset Spar AS og Drageset Super Spar AS ber om at tilsynets tidligere dispensasjon for Drageset Spar AS av 9. august 1995, overføres til Drageset Super Spar AS.

Drageset Spar AS var sentralleddet og franchisegiver i Drageset Spar-kjeden på det tidspunktet Konkurransetilsynet gav kjeden dispensasjon fra konkurranseloven §§ 3-1 og 3-3. Kjeden har siden den gang gjennomført en del organisatoriske og Eiermessige endringer, samt at kjeden nå kaller seg Super Spar-kjeden. Drageset Super Spar er etter dette sentralledd og franchisegiver i kjeden. For øvrig opplyses kjedesamarbeidet å være av samme art og omfang som tidligere.

Forholdet til konkurranseloven

Konkurranseloven § 3-1

Konkurranseloven § 3-1 første ledd setter forbud mot at to eller flere ervervsdrivende for salg av varer eller tjenester ved avtale, samordnet praksis eller på annen måte som er egnet til å påvirke konkurransen, fastsetter eller søker å påvirke priser, avanser eller rabatter.

Konkurranseloven § 3-6

Konkurranseloven § 3-6 fastsetter at forbudet i § 3-1 ikke er til hinder for samarbeid eller reguleringer mellom eier og selskap hvor eieren har mer enn 50 prosent av stemmeberettigede aksjer, andeler eller tilsvarende eierparter. Tilsvarende gjelder også for samarbeid og reguleringer mellom selskap i samme konsern.

Franchisegiver i Super Spar-kjeden, Drageset Super Spar AS, er 100 pst. eid av morselskapet Drageset Eiendom AS. Franchisetakerne i kjeden er videre datterselskaper av Drageset Eiendom AS og således søsterselskap til Drageset Super Spar AS. De aktuelle selskapene i Super Spar-kjeden, altså både franchisegiver og franchisetakerne, er dermed å betrakte som tilhørende samme konsern, jf. konkurranseloven § 1-2 bokstav b. I henhold til § 3-6 andre punktum innebærer dette at prisreguleringer selskapene imellom vil være tillatt etter konkurranseloven. Super Spar-kjeden vil etter dette ikke behøve dispensasjon for det aktuelle prissamarbeid.

En av franchisetakerne, Drageset Spar Krokane, vil imidlertid ikke omfattes av konsernunntaket i § 3-6 andre punktum. Dette skyldes at Drageset Eiendom AS innehar en eierandel i dette selskap på 48 pst. For å komme inn under unntaket i § 3-6 andre punktum kreves det at de samarbeidende selskap er å anse som tilhørende samme konsern. I følge § 1-2 bokstav b innebærer dette "en eierstruktur der et selskap eier så mange aksjer eller andeler i et annet selskap at det representerer et flertall av stemmene... Som tilhørende et konsern regnes også et selskap der et morselskap sammen med et datterselskap, eller ett eller flere datterselskap til sammen, eier så mange aksjer eller andeler som nevnt i første punktum". Drageset Eiendom AS eller datterselskapene innehar i dette tilfellet ikke så mange aksjer i Drageset Spar Krokane at det representerer et flertall av stemmene. På bakgrunn av dette legger Konkurransetilsynet til grunn at i den utstrekning Drageset Spar Krokane samarbeider med de øvrige kjedemedlemmene om prisfastsettelse på varer, vil dette være å anse som et samarbeid mellom "to eller flere ervervsdrivende" som er i strid med konkurranse-loven § 3-1 første ledd. Super Spar-kjeden og Drageset Spar Krokane vil derfor behøve dispensasjon fra konkurranse-loven for dette forhold.

Konkurranseloven 3-3

Konkurranseloven § 3-3 første ledd setter forbud mot at to eller flere ervervsdrivende for salg av varer eller tjenester ved avtale, samordnet praksis eller på annen måte som er egnet til å påvirke konkurransen, fastsetter eller søker å påvirke til markedsdeling i form av områdedeling, kundedeling, kvotefordeling, spesialisering eller kvantumsbegrensning.

Drageset Spar hadde i sin tidligere franchiseavtale et punkt 15.1 som lød som følger:

Så lenge denne avtale gjelder kan franchisetaker, med mindre annet følger av Del III eller senere blir avtalt skriftlig, ikke uten franchisegivers skriftlige samtykke drive eller delta med dominerende andeler i andre dagligvareforretninger/kjeder, verken i eget eller i noen annen franchisetakers område.

Denne bestemmelse ble i den tidligere dispensasjonen antatt å være i strid med forbudet mot markedsdeling i konkurranse-loven § 3-3 første ledd. Drageset Spar ble i denne forbindelse gitt dispensasjon fra den nevnte bestemmelse.

Videre har franchiseavtalen et punkt 15.2 som fastsetter:

Etter at avtalen eventuelt er opphørt, og forutsatt at opphøret ikke skyldes mislighold fra franchisegivers side, kan franchisegiver så lenge det er nødvendig for å beskytte franchisen

og samarbeidet i kjeden, kreve at franchisetaker ikke tar initiativ til eller deltar i annen kjededrift innenfor dagligvareomsetning for et tidsrom av inntil 12 måneder regnet fra avtalens opphørsdato.

Konkurransetilsynet har fått opplyst at disse bestemmelser fremdeles er gjeldende, nå med Drageset Super Spar AS som franchisegiver.

Begrepet markedsdeling i konkurranse-loven § 3-3 første ledd omfatter etter en naturlig forståelse tilfeller hvor konkurrenter eller fremtidige konkurrenter deler ett eller flere relevante markeder mellom seg. Partene vil gjennom delingen oppnå en gjensidig beskyttelse mot konkurranse fra hverandre på sine

respektive markeder. En slik forståelse er lagt til grunn av Høyesterett i kjennelse av 11. februar 1999 og er for øvrig i tråd med tilsynets nyere praksis. En konkurranse- og karanteneklausul som nevnt i Super Spar-kjedens franchiseavtale punkt 15.1 og 15.2 karakteriseres motsetningsvis av at det kun er den ene parten, franchisegiveren, som blir beskyttet mot konkurranse fra den andre parten, franchisetakeren. Konkurransetilsynet er således av den oppfatning at disse bestemmelser ikke vil være i strid med konkurranseloven § 3-3 første ledd.

Konkurranseloven § 3-9

I medhold av konkurranseloven § 3-9 første ledd kan Konkurransetilsynet gi dispensasjon fra forbudene i §§ 3-1 til 3-4 dersom:

- a) konkurransereguleringen innebærer at konkurransen i vedkommende marked forsterkes,
- b) det må forventes effektivitetsgevinster som mer enn oppveier tapet ved konkurransebegrensningen,
- c) konkurransereguleringen har liten konkurransemessig betydning, eller
- d) det foreligger særlige hensyn.

Konkurransetilsynets vurdering

Konkurransetilsynet er av den oppfatning at prissamarbeidet mellom Drageset Spar Krokane og de øvrige kjedemedlemmene i Super Spar-kjeden har liten konkurransemessig betydning.

Konkurransetilsynet har på denne bakgrunn og med hjemmel i konkurranseloven § 3-9 første ledd bokstav c) og tredje ledd fattet følgende vedtak:

Drageset Spar Krokane gis dispensasjon fra konkurranseloven § 3-1 første ledd slik at denne butikk kan samarbeide med de øvrige kjedemedlemmene i Super Spar-kjeden om fastsettelse av bindende maksimalpriser.

Drageset Spar-kjedens dispensasjon av 9. august 1995 fra konkurranseloven §§ 3-1 første ledd og 3-3 første ledd oppheves.

Vedtaket trer i kraft straks og gjelder til og med 7. januar 2005.

For ordens skyld gjøres det oppmerksom på at vedtaket kan påklages innen tre uker. En eventuell klage stiles til Arbeids- og administrasjonsdepartementet, men sendes Konkurransetilsynet. For øvrig vises til vedlagte skjema "Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak".

[til toppen](#)